

Polscy inżynierowie na Alasce

Równo 100 lat temu otwarto most kolejowy nad rzeką Tanana w miejscowości Nenana na Alasce. Most ten był uwieńczeniem budowy Alaska Railroad, czyli głównej stanowej linii kolejowej.

Projektantem mostu był nasz rodak Ralph Modjeski (Rudolf Modrzejewski). Nenana jest małym miasteczkiem położonym kilkadziesiąt mil na południe od Fairbanks na Alasce, które powstało w latach 1915–1920, gdy budowano linię kolejową łączącą Fairbanks z Seward nad wybrzeżem Oceanu Spokojnego. Ostatnim ogniwem tej linii kolejowej był Mears Bridge, czyli most Modrzejewskiego. Z okazji otwarcia linii kolejowej 15 lipca 1923 roku na Alaskę przybył ówczesny prezydent Stanów Zjednoczonych William Harding, który symbolicznie wbił złoty gwóźdź na północnym przyczółku mostu. Była to pierwsza w historii wizyta amerykańskiego prezydenta na Alasce.

Mears Bridge jest imponującą konstrukcją. Most wybudowany jest w bardzo trudnym terenie, gdzie sezon budowlany jest bardzo krótki. Elementy stalowe mostu zostały wykonane w Pensylwanii i przywiezione na statkach i barkach do Nenana. Rzeka Tanana jest zamrznięta przez dużą część roku. Modrzejewski wykorzystał to i oparł tymczasowe podpory (potrzebne w trakcie budowy) na lodzie. Montaż elementów odbywał się więc w okresie zimowym, gdy rzeka była skuta lodem i wszystko trzeba było skończyć przed wiosennym pękaniem lodu, co z uwagi na realizację było wielkim osiągnięciem inżynierskim.

Dla upamiętnienia tego wydarzenia 15 lipca 2023 r. w Nenana odbyła się wielka uroczystość z udziałem gubernatora Alaski, senatorów oraz wielu dygnitarzy – razem przybyło

Rektorzy Jerzy Lis i Rafał Wiśniowski z AGH oraz prof. Maria Kaszyńska przewodnicząca PZITB przy tablicy pamiątkowej

około 500 osób. Rada Polskich Inżynierów w Ameryce Północnej postanowiła w sposób szczególny zaakcentować i uhonorować wkład Rudolfa Modrzejewskiego w powstanie mostu poprzez odsłonięcie podczas uroczystości tablicy upamiętniającej jego osiągnięcie. Pomysłodawcą był dr inż. Jan Płachta, sekretarz Rady, mieszkający w Chicago, od wielu lat promujący działalność inżynierską Rudolfa Modrzejewskiego w Ameryce, autora książki „Artysta betonu i stali. Mosty Rudolfa Modrzejewskiego”.

Fundatorem tablicy pamiątkowej została Firma Gotowski z Bydgoszczy reprezentowana przez prezesa Marka Gotowskiego, natomiast firma Modjeski

and Masters z Pensylwanii ufundowała replikę mostu. Miasto Nenana wybudowało postument podtrzymujący tablicę oraz replikę.

W uroczystości odsłonięcia pomnika wzięła udział duża grupa polskich inżynierów z kraju i z Ameryki. Między innymi obecni byli: rektor Jerzy Lis i prorektor Rafał Wiśniowski z Akademii Górniczo-Hutniczej (AGH) w Krakowie, profesor Maria Kaszyńska – przewodnicząca PZITB, Marek Gotowski – prezes Firmy Gotowski, fundator płyty pamiątkowej, reprezentujący jednocześnie Krajową Radę Związku Mostowców RP, Andrzej Tombiński prezes firmy budowlanej z Krakowa. Radę Polskich Inżynierów w Ameryce Północnej reprezentowali dr inż. Jan Płachta – sekretarz Rady, Krzysztof Kluczewski z Kanady, Mirek Niedziński z Chicago, prof. Andrzej Nowak

– prezes Rady oraz Józef Krtul, Andrzej Pawlusiewicz ze Stowarzyszenia Inżynierów Polskich w Chicago. Polska grupa była bardzo przyjaźnie i serdecznie przyjęta przez mieszkańców Nenana. Wpłynęło to na duże zainteresowanie osobą projektanta mostu Polaka Rudolfa Modrzejewskiego.

Firmę Modjeski & Masters reprezentowali prezes Michael Britt i dr inż. Sylwia Stawska. Pamiątkową płytę i replikę mostu odsłanili: burmistrz Nenana Josh Verhagen, Michael Britt prezes firmy Modjeski & Masters, prezes Marek Gotowski i prof. Andrzej Nowak.

Polscy inżynierowie z kraju i USA wraz z burmistrzem Nenana w środku

Model mostu wykonany przez firmę M&M przyspawany do metalowej płyty o zarysach stanu Alaska

Profesor Maria Kaszyńska i dr Sylwia Stawska z firmy M&M przy pociągu Alaska Railroad

Wystąpienie prof. Andrzeja Nowaka podczas uroczystości

Nenana. Ceremonialne wbicie trzech złotych gwoździ wykonali gubernator Alaski Mike Dunleavy, senator Dan Sullivan i prezydent Alaska Railroad – Bill O’Leary. W Fairbanks, w Pioneer Park, przechowywany jest wagon kolejowy, którym prezydent Harding podróżował po Alasce w 1923 roku. Wewnątrz wagonu znajdują się historyczne zdjęcia z wizyty prezydenta, są też liczne zdjęcia mostu Modrzejewskiego.

Było to bardzo ważne wydarzenie w Nenana. Obecny był gubernator Alaski Mike Dunleavy, senatorzy Dan Sullivan i Scott Kawasaki oraz administracja linii Alaska Railroad. W 1923 r., podczas wizyty prezydenta Harding na Alasce, Alaski Railroad podarowała prezydentowi miniaturowy model mostu Modrzejewskiego wykonany w 14-karatowym złocie. Przynośki tego modelu są wykonane ze srebra. Model ten znajduje się na stałe w muzeum Prezydenta Hardinga w Marion w stanie Ohio, ale na czas uroczystości stulecia linii kolejowej muzeum wypożyczyło ten model burmistrzowi

Nigdzie nie ma natomiast nawet wzmianki, że most ten projektował Polak. Początkowo most nosił nazwę Tanana River Bridge, dopiero 50 lat później, w 1974 roku zmieniono jego nazwę na Mears Memorial Bridge. Mears był naczelnym inżynierem budowy całej Alaska Railroad. Odsłonięty pomnik będzie uzupełnieniem historii mostu i będzie dodatkową atrakcją turystyczną w Nenana.

**dr inż. Jan Płachta, prof. dr inż. Andrzej Nowak
prof. dr hab. inż. Maria Kaszyńska**

KONSTRUKCJE OPOROWE Z GRUNTU ZBROJONEGO GEOSYNTETYKAMI

PROJEKTY BRANŻOWE, KONSULTACJE ORAZ WSPARCIE TECHNICZNE

- Ściany i mury oporowe: system aktywny i bierny
- Konstrukcje z gruntu zbrojonego
- Odciążenie konstrukcji
- Skrzydełka przy obiektach mostowych
- Stateczność skarp i nasypów

Więcej informacji na: www.oporowe.pl

Zapraszamy do
współpracy!

tech@inora.pl

